

De Tin ontwerpwedstrijd

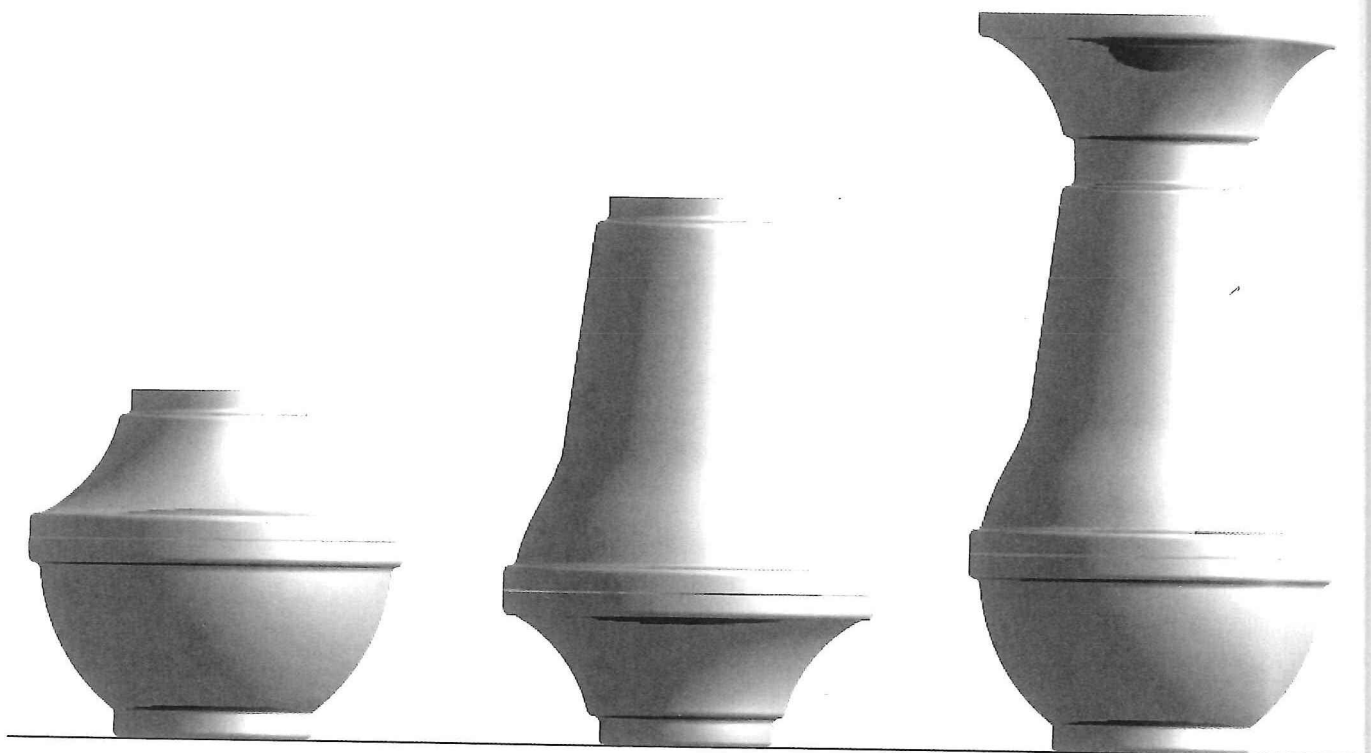
Mienke Simon Thomas

Ontwerp van Maartje Sol

afb. 2

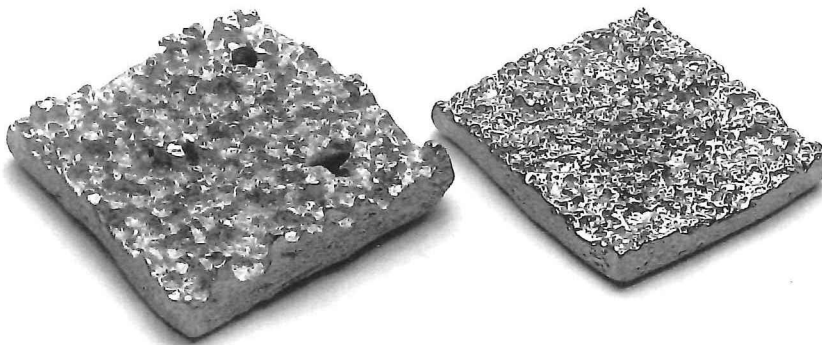
'Heeft tin nog toekomst', vroegen wij ons af, toen we in Museum Boijmans Van Beuningen voor het eerst vergaderden over een tentoonstelling uit het bezit van de leden van de Nederlandse TinVereniging. En wij bedoelden daar natuurlijk niet mee of het verzamelen van tin nog toekomst zou hebben, nee, wij vroegen ons af of er voor nieuwe, modern vormgegeven gebruiksvoorwerpen van tin een toekomst zou zijn weggelegd. Het idee om aan de tentoonstelling ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Nederlandse TinVereniging een ontwerpwedstrijd te koppelen was na het stellen van deze vraag snel geboren. Door jonge ontwerpers te vragen om eens na te denken over de mogelijkheden van het traditionele materiaal tin, zou immers een meer diepgaande interesse voor het onderwerp en het materiaal opgeroepen kunnen worden. Omdat bovendien 'design' op dit moment bij veel jonge mensen populair is, zou zo'n wedstrijd ook nieuwe bezoekers naar het museum kunnen trekken die daar vervolgens op een hopelijk verrassende wijze met dit al zo oude materiaal zouden kunnen kennismaken.

Het winnend ontwerp: Three are family, Ineke Hans

afb. 1

Zoals vaker het geval is, was ook nu het plan sneller bedacht dan uitgevoerd. Om een serieuze ontwerpwedstrijd op poten te zetten kwam een heleboel kijken: we formuleerden een zinvolle en weloverwogen opdracht, we dachten na over de wijze waarop wij potentiële deelnemers konden bereiken, we schreven met hulp van de BNO (Bond van Nederlandse Ontwerpers) een waterdicht wedstrijd reglement, benaderden diverse specialisten om in de jury plaats te nemen en ten slotte bedachten we een aantrekkelijke prijs voor de winnaar. Wat betreft de opdracht besloten we na wat discussie ons enigszins los te maken van het thema van de tentoonstelling en de ontwerpopdracht niet te beperken tot een voorwerp dat

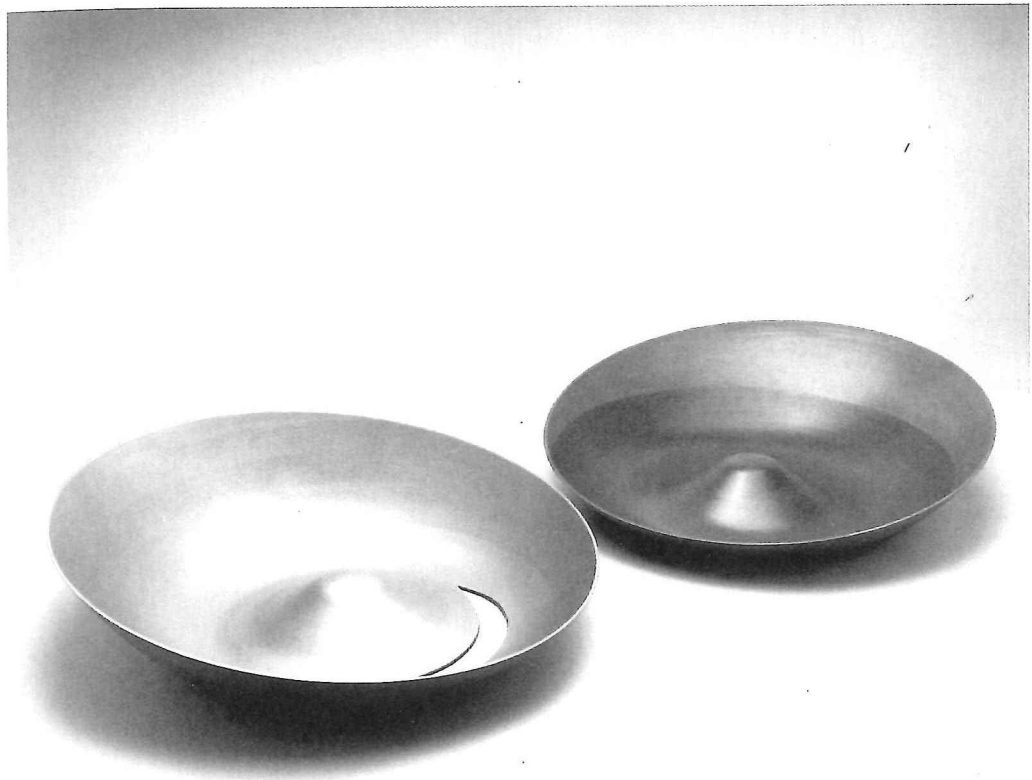
Ontwerp van Chris Kabel

afb. 3

zou passen in het thema 'bier en wijn' alleen, maar wat ruimer te vragen naar een object van tin dat op tafel gebruikt kan worden. De belangrijkste doelstelling werd in het reglement als volgt geformuleerd: '...de toepassing van tin bij hedendaagse vormgevers te stimuleren en de gebruiksmogelijkheden van tin in het huishouden te verkennen'.

Het was al snel duidelijk dat de meest aantrekkelijke prijs voor de winnaar zou zijn dat het uitverkoren object daadwerkelijk in productie zou worden genomen. Zonder een enkel voorbehoud vonden we hiervoor Tinnegieterij Leerdam BV uit Kapel Avezaath en haar welwillende directeur Henk Zwartebol onmiddellijk bereid. Want hoewel modern design slechts een bescheiden onderdeel van zijn assortiment vormt, staat Zwartebol altijd open voor experimenten op dit terrein. Ook een kanaal om het winnende ontwerp in de handel te brengen bleek spoedig gevonden. *Interior Tools*, de organisatie die veel producten van hedendaagse ontwerpers in de handel brengt, bleek bijzonder geïnteresseerd te zijn in dit project. Toen dit alles geregeld was kon de organisatie in gang gezet worden.

Dat de voorbereidingen adequaat waren en we gelukkig goed hadden ingeschat dat deze wedstrijd gewaardeerd zou worden, bleek de week voor de sluitingsdatum van de inzending. Tientallen ontwerpen stroomden binnen, soms had zelfs een hele groep academiestudenten deelgenomen en werden de modellen en de tekeningen in kisten vol bij ons aangeleverd. Maar nog enthousiaster werden we toen bleek dat er onder de maar liefst 71 inzendingen heel veel bijzonder interessante ontwerpen werden aangetroffen. Dit betekende dat ook de jurering een spannende aangelegenheid werd. In de jury zaten vertegenwoordigers uit alle geledingen die bij het 'op de markt zetten' en promoten van een nieuw ontwerp van

Ontwerp van Mathieu Gielen

afb. 4

tin van belang kunnen zijn. Zij bestond uit: Jan Beekhuizen (voorzitter van de Nederlandse TinVereniging), Hella Jongerius (ontwerpster en onder meer winnares van de Designprijs Rotterdam 2003), Thimo te Duits (conservator design van Museum Boijmans Van Beuningen), Taeke Bulstra (*managing director* van *Interior Tools*), Liesbeth Brandt Corstius (oud directeur van het Gemeentemuseum in Arnhem, die helaas door ziekte was verhinderd) en Henk Zwartebol (directeur van Tinnegieterij Leerdam BV)

Het was bij de - ik hecht er aan dit te benadrukken - strikt anoniem uitgevoerde jurering van alle inzendingen boeiend om te volgen hoe de specifieke belangen van de juryleden en hun persoonlijke pre-occupaties bij de beoordeling tot uitdrukking kwamen. Desondanks leidde dit toch tot een uitslag waar iedereen zich in kon vinden, namelijk een serie vazen met de titel *three are family* (afb. 1). Het bleek een ontwerp te zijn van de Arnhemse ontwerpster Ineke Hans, op dit moment één van de bekendste vormgevers in Nederland. Ten tijde van de ontwerpwedstrijd was er van haar werk een grote overzichtstentoonstelling in het Haags Gemeentemuseum te zien. In de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen bevinden

zich een tiental ontwerpen van Hans, waaronder diverse onderdelen van een zwart porseleinen servies, meubelstukken van geperst, op hout gelijkend kunststof, diverse eenvoudige stoelen en een wandelstok. Kenmerkend voor het werk van Ineke Hans zijn de heel simpele, bijna iconachtige vormen van haar producten.

Ineke Hans werd opgeleid aan de Academie in Arnhem en het Royal College of Art in Londen. Hoewel haar studie gericht was op de vormgeving van meubels, werkt zij op dit moment aan de meest uiteenlopende producten, waarbij zij gebruik maakt van een veelheid aan materialen. Naast objecten van keramiek, hout, metaal en kunststof ontwerpt Ineke Hans momenteel voor het eerst zelfs producten van textiel. Haar projecten worden bovendien steeds veel omvattender, zo ontwierp zij ondermeer de inrichting van een schoolplein in Tilburg, het interieur van het Rozentheater in Amsterdam en een kerk in Bussum.

Ontwerp van George Maridakis

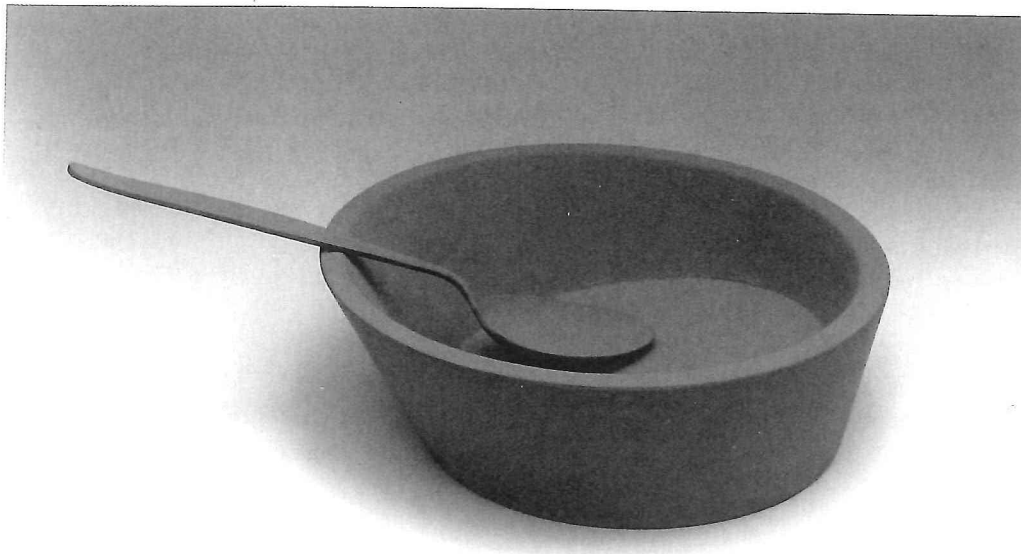
afb. 5

Ontwerp van ontwerpbureau Smool

afb. 6

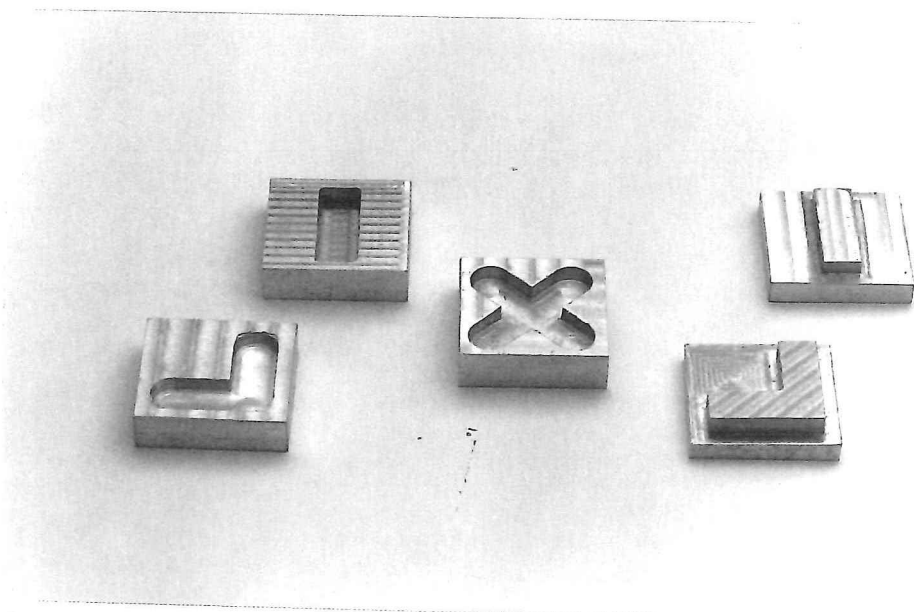
Het materiaal tin interesseerde Ineke Hans al langer en zij maakte hiervoor in het verleden al enkele ontwerpen. Met haar drie verschillende inzendingen op onze prijsvraag probeerde zij de in de tinfabricage gebruikelijke productietechnieken zo efficiënt mogelijk aan te wenden en met haar ontwerpen bewust te refereren aan de karakteristieke eigenschappen van het materiaal. Zodoende creëerde zij met haar winnende ontwerp *three are family* de mogelijkheid om met drie op zich zelf heel eenvoudig te forceren onderdelen desgewenst twintig verschillende vazen te maken. De onderdelen behoeven slechts aan elkaar gesoldeerd te worden, een in de tinnijverheid heel gebruikelijke techniek. Het resultaat zijn drie vazen die aan de ene kant heel gewoon en vanzelfsprekend ogen, maar anderzijds toch ook onvergelijkbaar zijn met alle andere al bestaande vaasmodellen. Dat de vazen van het traditionele materiaal tin zijn gemaakt wil Ineke Hans met haar ontwerp eerder benadrukken dan verbloemen, al prefereert zij wel de glanzende gepolijste afwerking van dit in haar ogen beslist sympathieke materiaal en is ze minder gecharmeerd van het kunstmatig donker gemaakte doffe uiterlijk waarmee men de indruk wil wekken dat het oud tin zou zijn. Naast de inzending van Ineke Hans werden twaalf andere inzendingen zo interessant bevonden dat ook deze op de tintentoonstelling getoond worden. Veel andere inzenders bleken gefascineerd te zijn door het materiaal tin en haar zo gevarieerde verwerkingsmogelijkheden. Maartje Sol ontwikkelde een boeiende methode om een grote tinnen schaal te gieten in een draaiende mal (afb. 2). Elk exemplaar kreeg op deze wijze een absoluut uniek uiterlijk. Heel inventief en origineel was ook de gedachte van Chris Kabel om voor de mal waarin zijn tinnen zout- en pepervaatjes gegoten zouden moeten worden, daadwerkelijk zout en peper te gebruiken (afb. 3). Het zoutvat werd gegoten in een van zoutkristallen geperste mal, de peperstrooier in een mal gemaakt van peperkorrels. In het door hem aangeleverd monster, waren daadwerkelijk nog enkele peperkorrels te vinden.

Ontwerp van Aad Kruiswijk

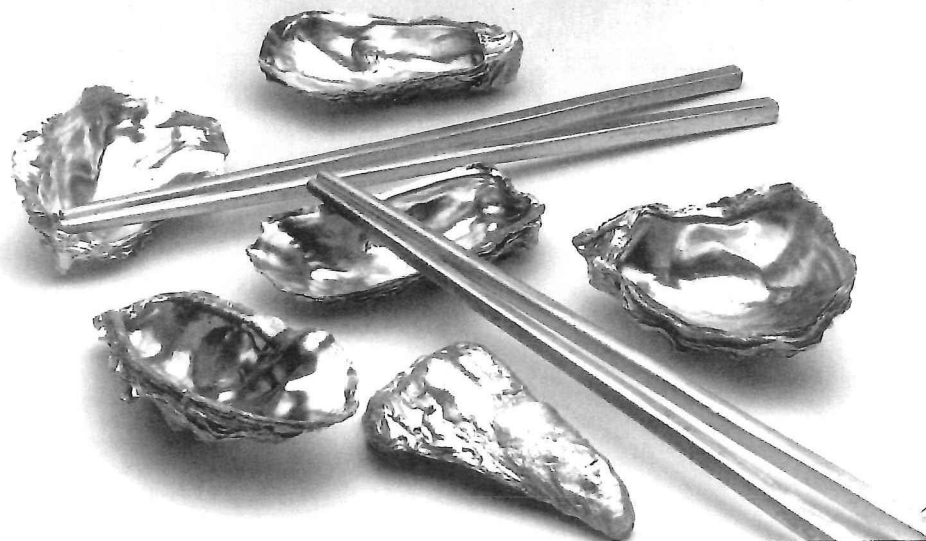
afb. 7

Onder de diverse inzenders die zich hadden laten inspireren door de bekende ouderwetse tinnen soldaatjes, bevond zich Maarten de Regt die met zijn *Conversation Piece* onder andere tinnen soldaatjes, maar ook andere voorwerpjes uitkoos om te fungeren als decoratief element op zijn ontwerp voor kaasprikkertjes. Fraai en vernieuwend, maar helaas om praktische redenen niet zo bruikbaar, waren de tinnen roerstaafjes van Matijs Korpershoek. In de hete koffie of thee zouden deze 'lepeltjes', zo vreesde de jury, veel te heet worden. Diverse inzendingen waren gewoon heel erg mooi en zij werden door de directeur van Interior Tools als 'commercieel aantrekkelijk' beoordeeld. Dit gold bij voorbeeld voor de schalen van Mathieu Gielen (afb. 4), de wijnkoeler van George Maridakis (afb. 5), de wijnkoeler voor in de tuin van ontwerp bureau Smool (afb. 6) en de schuine soepkom van

Ontwerp van Philip Wanders

afb. 8

Ontwerp van Evelien van Vugt

afb. 9

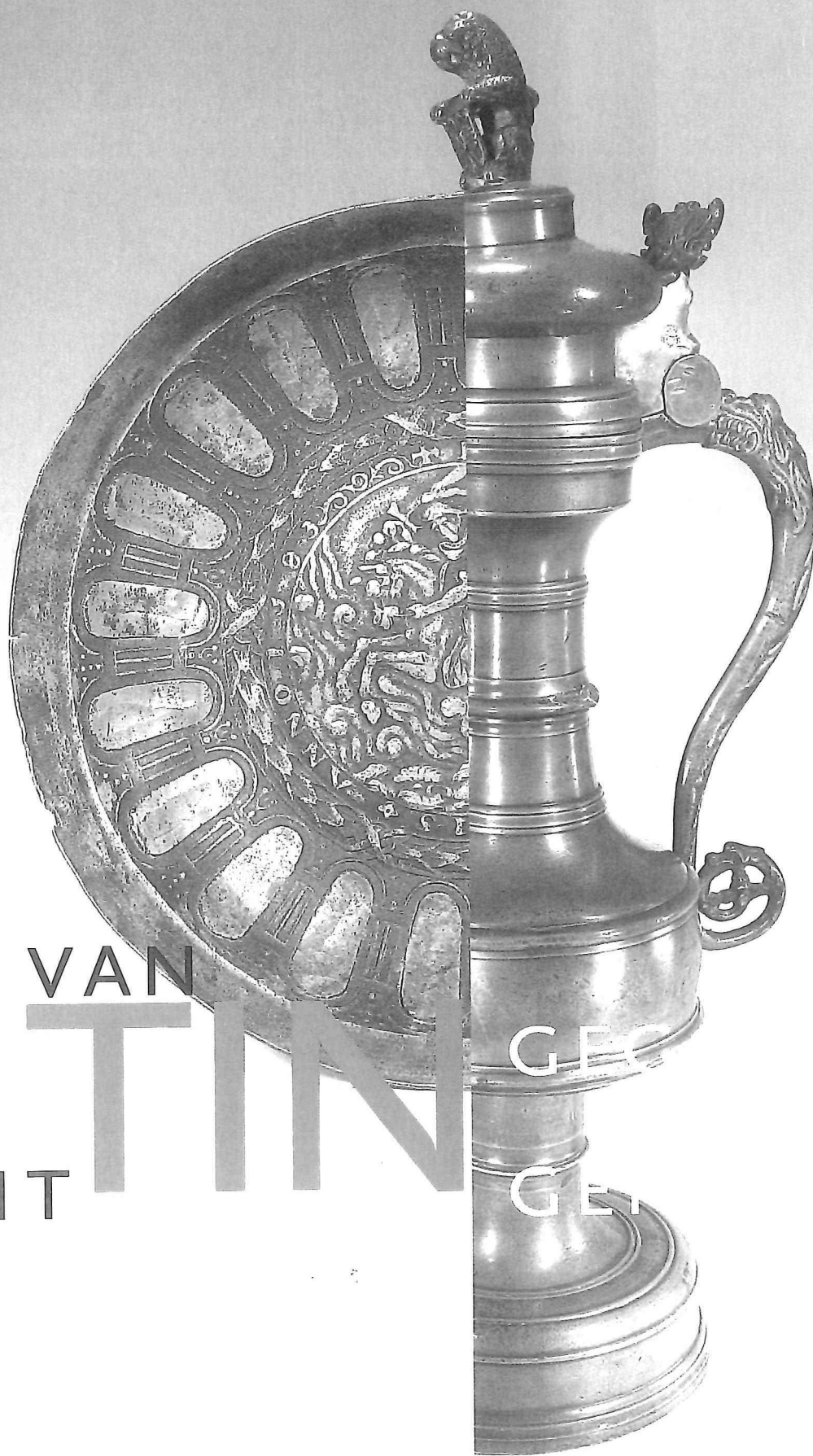
Aad Kruiswijk (afb. 7). Een zeer originele toepassing van het materiaal tin leverden Philip Wanders met zijn schaakstukken voor blinden (afb. 8) en Evelien van Vugt en haar in tin gegoten oesterschelpen (afb. 9). Fenna Oosterhoff ten slotte, had met haar leuke haarborstel met een tinnen handvat het concept 'tin op tafel' voor het gemak maar uitgebreid met de kaptafel (afb. 10).

Over het antwoord op de in de eerste zin van deze bijdrage gestelde vraag 'heeft tin nog toekomst' hoeven wij na het zien van alle inzendingen en het getoonde enthousiasme van de deelnemers aan de wedstrijd niet lang meer na te denken: 'ja, tin heeft nog steeds toekomst'.

Ontwerp van Fenna Oosterhoff

afb. 10

VAN
UIT **TIN** GE
GE

MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN

TENTOONSTELLING TER GELEGENHEID VAN HET 10-JARIG JUBILEUM VAN DE NEDERLANDSE TINVERENIGING